

Mitzvah of the Week: Parashat Shemot – The Mitzvah to be Different

R. Judah Kerbel ~ Queens Jewish Center ~5781

I. Language

ויקרא רבה (וילנא) פרשת אמור פרשה לב סימן ה

רב הונא אמר בשם בר קפרא בשביל ד' דברים נגאלו ישראל ממצרים שלא שנו את שמם ואת לשונם ולא אמרו לשון הרע ולא נמצא ביניהן אחד מהן פרוץ בערוה... לא שנו את לשונם להלן כתיב (בראשית יד) ויבא הפליט ויגד לאברם העברי וכאן (שמות ג) ויאמרו אלהי העברים נקרא עלינו וכתיב (בראשית מה) כי פי המדבר אליכם בלשון הקודש

ספרי דברים פרשת עקב פיסקא מו

(יט) ולמדתם אותם את בניכם, בניכם ולא בנותיכם דברי רבי יוסי בן עקיבה מיכן אמרו כשהתינוק מתחיל לדבר אביו מדבר עמו בלשון הקודש ומלמדו תורה ואם אין מדבר עמו בלשון קודש ואינו מלמדו תורה ראוי לו כאילו קוברו

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת סוכה פרק ג

יודע לנענע חייב בלולב יודע להתעטף חייב בציצית יודע לדבר אביו מלמדו לשון תורה.

משנה מסכת אבות פרק ב משנה א

רבי אומר איזוהי דרך ישרה שיבור לו האדם כל שהיא תפארת לעושה ותפארת לו מן האדם והוי זהיר במצוה קלה כבחמורה שאין אתה יודע מתן שכרן של מצות

רמב"ם על משנה מסכת אבות פרק ב משנה א

אחר כך אמר שראוי להזהר במצוה שייחשב בה שהיא קלה, כגון שמחת הרגל ולמידת לשון קודש, ובמצוה שהתבארה חומריתה, כמו מילה וציצית ושחיטת פסח.

שו"ת שאילת יעבץ חלק א סימן י

נסתפקתי אם מותר לעיין בבית הכסא במשקלי השמות והפעלים. והיה נראה לכאורה דמותר דהא קיי"ל דברים של חול מותר לאומרן בלשון הקודש... ש"מ בלשון עצמו ליכא משום קדושה. אלא בטר ענין אזלין. והא נמי ליכא ענין קדושה כ"א להרהר ולחשב באופני הדבור הנאות והלשון המדוקדק... איברא לדידן מסתברא לאיסורא כיון שאין דרך להגיע לידיעת לה"ק על נכון כי אם ע"פ הכתובים אשר יורו באצבע על כללי הדקדוק. שלא נשארה בידינו ידיעת דרכי לה"ק אם לא על פיהם. ועל כן אי אפשר לעמוד בהם בלי הרהור ד"ת ופסוקי המקרא ואסור.

הרב בנימין תבורי, "מצווה בפרשה". הזהות הלאומית בשפה ובלבוש. עמ' 65

בעולמנו כיום יש ספרות תורנית רבה מתורגמת, ועולה השאלה מה החשיבות של לימוד לשון הקודש. אך בפועל, מעבר לעובדה שחלקים נרחבים מן התורה לא תורגמו, ברור שמוטב ללמוד את התורה בשפת המקור. הניואנסים והסגנון הלשוני אובדים בתרגום. להבדיל, האם אדם שקורא את שייקספיר בתרגום יכול לתפוס את מלוא המשמעות היצירה ולהבין אותה לעומקה?

[Rav Binyamin Tabory, The Weekly Mitzvah, Jewish Language and Clothing](#)

In our world today, when so much of Torah literature is available in translation, one might wonder how important it is to study lashon ha-kodesh. In truth, however, besides the fact that much of Torah has not been translated, it is obviously better to study Torah in the original. The nuances and style of language are lost in translation. Le-havdil (to separate the holy from the secular), if one reads Shakespeare in translation, does he get the full meaning and depth of that literature?

[Rabbi Levi Greenberg, Chabad.org](http://RabbiLeviGreenberg.Chabad.org)

Understanding the language of our tradition has always been a challenge, but never a barrier, to Torah study. Obviously, to render a halachic ruling or to develop an authoritative interpretation in Torah, one must be sufficiently fluent in the original. However, there is plenty of Torah to be learned in a plethora of languages. I encourage you to embark on the journey of Torah discovery and allow Hebrew to come with time.

תלמוד בבלי מסכת סוטה דף לב עמוד א
מתני'/. אלו נאמרין בכל לשון: פרשת סוטה, וידי מעשר, קרית שמע ותפלה, וברכת המזון, ושבועת העדות ושבועת הפיקדון. ואלו נאמרין בלשון הקודש: מקרא ביכורים, וחליצה, ברכות וקללות, ברכת כהנים, וברכת כהן גדול, ופרשת המלך, ופרשת עגלה ערופה, ומשוח מלחמה בשעה שמדבר אל העם.

תלמוד בבלי מסכת סוטה דף לג עמוד א
תפלה. רחמי היא, כל היכי דבעי מצלי.

John Efron, *The Jews: A History*, p. 288

between Jews, likewise declared, "The doctrine of Judaism is thus, first your compatriots then your co-religionists."

At the second conference of 1845 the thirty participants devoted themselves to the question of language and Jewish liturgy. Just as language posed a problem for Maskilim and their opponents, so too did the debate over language concern religious reformers. On one hand, increasing use of German at home left fewer and fewer Jews with a command of Hebrew; on the other, the continued use of what was once the Jews' national language might compromise the conferees' claims to German patriotism. A split emerged between those who supported retaining the centrality of Hebrew prayer and those who felt it both practical and necessary to pray in German. Abraham Geiger declared Hebrew to be his mother tongue but nevertheless declared solemnly, "[A] German prayer strikes a deeper chord than a Hebrew prayer." Ultimately, Geiger held the opinion that Hebrew was dispensable because "anyone who imagines Judaism to be walking on the crutches of a language deeply offends it."

Geiger encountered opposition from **Zacharias Frankel** (1801–1875), the founder of Positive-Historical Judaism. For Frankel, who favored moderate reforms, Hebrew was essential for "it is the language of our Scripture which . . . is a constant reminder of our Covenant with God." Frankel also feared that dispensing with Hebrew meant that it would become the intellectual property of the rabbis alone; this would bring about a breach with the people and thus, as far as Frankel was concerned, could not have been God's intention. In fact, maintaining the centrality of Hebrew was so self-evident to Frankel that he resisted a law to ensure that Hebrew would be the language of liturgy because no one had "ever thought of abandoning the Hebrew language." A narrow majority determined that the retention of Hebrew was a subjective claim by its proponents and that it was probably not necessary. At this point, Frankel walked out of the conference.

ביאור הלכה סימן קא סעיף ד

דוקא אם הוא י"ש ורצונו בזה הוא רק כדי שיתפלל בכונה אבל אם אינו בכי האי גוונא יתפלל בלה"ק והטעם כי לה"ק יש לו סגולות רבות מכל לשונות והוא הלשון שהקב"ה מדבר בו עם נביאיו כמו שכתב הרמב"ן בפ' תשא וחז"ל אמרו בלה"ק נברא העולם כדכתיב לזאת יקרא אשה כי מאיש לוקחה זאת וגם כשתקנו כנה"ג את נוסח התפלה היו ק"ך זקנים ומהם כמה נביאים והמה נימנו על כל ברכה בתיבותיה ובצירופי אותיותיה בכמה סודות נעלמות ונשגבות וכשאנו אומרים דברים אלו כלשונם של כנה"ג אף שאין אנו יודעים לכוין מ"מ עלתה לנו תפלתינו כהוגן כי התיבות בעצמן פועלים קדושתן למעלה משא"כ כשמתפללים בלע"ז:

ערוך השולחן אורח חיים סימן קא סעיף ט

והמעין שם בגמרא יראה להדיא דלא קאי אתפלה הקבועה שקבעו אנשי כנסת הגדולה דמי יעז פניו לשנות דברים העומדים ברומו של עולם ללשון לעז והעושה כן אינו אלא מעשה רשע כסל וכפי מה שבארנו בס' ס"ב סעיף ד' א"א כלל להעתיק כהוגן ע"ש והש"ס מיירי בתחינות ותפלות ותחנונים שאומרים בצבור לפעמים כמו סליחות ויוצרות וכיוצא בזה וזה שכתב רבינו הב"י בסעיף ד' ו"א דה"מ כששואל צרכיו כגון שהתפלל על חולה או על שום צער שיש לו בביתו אבל תפלה הקבועה לצבור אפילו יחיד יכול לאומרה בכל לשון עכ"ל אין כונתו על תפלת שמ"ע אלא על סליחות וכיוצא בהן שנתפשטו לאמרן בצבור אבל תפלות הקבועות לחול ולשבתות ויו"ט ור"ה ויום הכיפורים חלילה וחלילה לשנותם אפילו שינוי כל שהוא וכן עיקר לדינא וכך פסקו גדולי הדור בדורות שלפנינו [כמבואר בס' אלה דברי הברית] ובסימן קפ"ה נבאר עוד בזה בס"ד:

II. Dress

רמב"ם הלכות עבודה זרה פרק יא הלכה א

אין הולכין בחקות העובדי כוכבים ולא מדמין להן לא במלבוש ולא בשער וכיוצא בהן שנאמר ולא תלכו בחקות הגוים, ונאמר ובחקותיהם לא תלכו, ונאמר השמר לך פן תנקש אחריהם, הכל בענין אחד הוא מזהיר שלא ידמה להן, אלא יהיה הישראל מובדל מהן וידוע במלבושו ובשאר מעשיו כמו שהוא מובדל מהן במדעו ובדעותיו, וכן הוא אומר ואבדיל אתכם מן העמים, לא ילבש במלבוש, המיוחד להן, ולא יגדל ציצית ראשו כמו ציצית ראשם, ולא יגלח מן הצדדין ויניח השער באמצע כמו שהן עושין וזה הנקרא בלורית, ולא יגלח השער מכנגד פניו מאזן לאזן ויניח הפרע מלאחריו כדרך שעושין הן, ולא יבנה מקומות כבנין היכלות של עכו"ם כדי שיכנסו בהן רבים כמו שהן עושין, וכל העושה אחת מאלו וכיוצא בהן לוקה.

ספר יראים סימן שיג [דפוס ישן - פח]

לא תעשו כמעשיהם ובחקותיהם לא תלכו. ויראת מאלהיך ולא תלך בחקות הגוים ולא תעשה כמעשיהם של שבעה אומות

שו"ת מהרי"ק סימן פח

לע"ד נראה דדבר (א) פשוט דלא לאסור משום חק אלא בא' משני חלקים האחד הוא הדבר אשר אין טעמו נגלה כדמשמע לשון חק... וענין השני יש לאסור משום חק' הגוים לפי הנז' לע"ד הוא הדבר אשר שייך בו נדנוד פריצת גדר הצניעות והענו' ינהגו בו הגוים גם זה אסור... ואף גם זאת נרא' דהיינו דווקא כשהוא עושה כדי להדמות אליהם ולא לתועל' ידוע... וכ"ש בלבישת הקאפ"א שאין איסור בדבר ופשיטא דלא דמי לאותן השנוין בתוספ' שהרי טעם לבישתה ידוע בסימן היותם ממשיגים בחכמ' ההיא ואין לתלות לבישתה כ"א לתועלת הנמשך ממנו הן מחמת הכבו' הן מחמת ריוח ממון שמתוך כך יצא לו שם באות' חכמ' ומאן דכאיב ליה כיבא ליזיל לוותיה ובכה"ג לא שייך לאסור מאחר שהדבר מוכיח שאין מתכוין להתדמו' אליה' וגם הם לא הנהיגו זאת אלא לכבוד' ולתועלת' וכדפי'

שו"ת מהר"ם שיק יורה דעה סימן קסה

או יותר נכון לומר דכבר כ' מהרי"ק דאפילו דבר שהוא לכבוד או לשאר תועלת אם הוא דבר שאינו ראוי לישראל מצד צניעות או טעם אחר א"כ מוכח דעושה כן כדי לדמות ואפילו אי לאו כוונתו כדי לדמות דברים שבלב כה"ג אינם דברים ומוכחא מילתא דעושה כן כדי לדמות ועובר משום בחוקותיהם

ביאור הגר"א יורה דעה סימן קעח ס"ק ז

אלא כ"ד שהיינו עושין זולתם מותר וכן במלבושים אבל כל שלובשין מלבוש המיוחד להם אסור וכפשט דברי הרי"ף הנ"ל אפילו ערקתא כו' וודאי משום רצועה אחת אינו משום פריצות וז"ש אפילו ערקתא כו' וכמ"ש בספרי הנ"ל הואיל והן יוצאין כו' אבל מלבוש שהיינו לובשין בלא"ה מותר לכן ל"ק כל

ראיות מהרי"ק הנ"ל לפי שלא היה מיוחד להם דוקא וכ"כ הרמב"ם המיוחד להם וכן בכ"ד **ודברי מהרי"ק אינן נראין כלל**

שו"ת אגרות משה יורה דעה חלק א סימן פא
וגם בל"ז אין שייך איסור מלבושי נכרים דהא כמעט כל בני ישראל לובשין מלבושין אלו וא"כ מי אומר שהם מלבושי נכרים והישראלים לובשין בכאן במלבושיהם **ומדוע לא נאמר שמתחלה הם גם מלבושי ישראל דלא נקבע כלל מתחלה להנכרים ואח"כ גם להישראלים דמתחלה הא נעשו גם לישראלים**. ולכן אף להגר"א בבאוריו סוף סק"ז שפליג על הר"ן ומהרי"ק והרמ"א וסובר דבכל מלבוש המיוחד לנכרים אסור ג"כ הא מתיר בגדים שהיינו לובשין בלא"ה פי' לא בשביל שהנכרים לובשין באלו אף שקדמו הנכרים ללובשן וכ"ש באלו הבגדים במדינה זו דלא קדמו הנכרים כלל דמתחלה הם גם לישראלים כמו לנכרים שליכא איסור.

מנחת חינוך פרשת קדושים מצוה רנא
בכל דור ודור משתנה מלבושיהם ובודאי אם בימים הראשונים היו לובשים מלבושים אחרים ועתה לובשים בגדים אחרים בודאי אסורים לישראל לילך כמלבושים ההם אשר נהגו בהם עתה

ביאור הגר"א אורח חיים סימן ח סעיף ב
כללא דמילתא אין איסור כלל בראש מגולה לעולם רק לפני הגדולים וכן בעת התפלה אז נכון הדבר מצד המוסר ושאר היום לקדושים שעומדים לפני ה' תמיד:

ט"ז אורח חיים סימן ח ס"ק ג
ונראה לי שיש איסור גמור מטעם אחר דהיינו כיון שחוק הוא עכשיו בין העכו"ם שעושין כן תמיד תיכף שיושבין פורקין מעליהם הכובע ואם כן זה נכלל בכלל ובחוקותיהם לא תלכו כ"ש בחוק זה שיש טעם דכיסוי הראש מורה על יראת שמים

שו"ת אגרות משה אורח חיים חלק ד סימן מ
דהא גם הנכרים שאין עובדין ע"ז ג"כ הם הולכין ויושבין בגילוי הראש כידוע במדינות אלו שא"כ אין זה חק עכו"ם וליכא האיסור אלא המדת חסידות, אבל בשעת דברי תפלותם הוא חק להעכו"ם שלאן הוא לנו בלא ממש להתפלל בגילוי הראש ואף ליכנס בביהכ"נ בלא כיסוי הראש שא"כ תפלתו תועבה וצריך לחזור ולהתפלל

פניני הלכה, ספר משפחה, הלכות צניעות, סעיף כא
כמו כן ראוי שיחזק את עצמו על ידי הופעה חיצונית דתית, ובכלל זה כיפה שמכסה את רוב הראש והוצאת ציציות, כפי שנאמר (במדבר טו, לט): "וְרָאִיתֶם אֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֶת כָּל מִצְוֹת ה' וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם וְלֹא תִתְּרוּ אַחֲרָי לְבַבְכֶם וְאַחֲרָי עֵינֵיכֶם". וכן חשוב מאוד שהסטודנט יהיה מקושר לקהילה דתית ולחבריהם דתיים.